

در رساله مجاز امام صادق علیه السلام

اصول فقه (بحث چهارم - اصول عملیه)

صحیحہ سوم زرارہ

جلسہ ۴۶۲

استاد شفیعی

خلاصہ بحث گذشتہ

پس از نقض و ابرام در دو صحیحہ اول زرارہ کہ بعنوان دلیل بر حجیت استصحاب، ذکر شدہ، می توان گفت: فی الجملہ دلالت بر مطلق استصحاب دارد.

شک در رکعات

نمازگزار گاہ بین رکعت سه و چهار شک می کند، در حالی کہ علم بہ سه رکعت دارد، و از طرفی ہم یقین بہ عدم اتیان رکعت چهارم دارد. پس عدم امتثال رکعت چهارم را استصحاب می کند، و بہ همین خاطر باید یک رکعت دیگر اضافه کند؛ چرا کہ نقض یقین بہ شک، سزوار نیست.

فقرات ستہ کہ استصحاب را تاکید می کند:

۱. ولا ینقض الیقین بالشکّ

۲. ولا یدخل الشکّ فی الیقین

۳. ولا یخلط أحدهما بالآخر

۴. ولكن ینقض الشکّ بالیقین

۵. يتمّ علی الیقین فیینی علیہ

۶. ولا یعتدّ بالشکّ فی حال من الحالات

تبیین مراد

مکلف در شک بین رکعت سه و چهار، موظف به اتیان صلاه منفصله (نماز احتیاط) است؛ پس مراد از یقین در این صحیحه، یقین حاصل از احتیاط است؛ بلکه این روایت وارده شده برای بیان وجوب احتیاط و تحصیل یقین به فراغ ذمه، در نتیجه دلالتی بر استصحاب ندارد.

نظر شیخ انصاری

این روایت از دیدگاه مرحوم شیخ، قابلیت استدلال بر حجیت استصحاب را ندارد.

مصنف: خیر، این صحیحه دال بر حجیت استصحاب است.